

5. Painatus- ja hankintatoimisto

Painatus- ja hankintatoimiston kertomus toiminnastaan v. 1949 oli seuraavan sisältoinen:

Henkilökunta. Kertomusvuoden aikana otettiin toimistoon lisätyövoimaa nimittäin 4 toimistoapulaista, konttorikonekorjaaja ja siivooja. Vuoden lopussa oli toimihenkilöitä kaikkiaan 23. Kesällä oli lisäksi lomasijaisena yksi toimistoapulainen ja yksi lähetti. Palkkamenot olivat yhteensä 4 408 390 mk. Vuosilomaa sai henkilökunnasta 6 viikkoa 3 henkilöä, 1 kk:n 11, 3 viikkoa 4 ja 2 viikkoa 5 henkilöä, yhteensä 584 päivää. Lisäksi oli 3 henkilöllä yhteensä 45 p:n palkaton virkavapaus. Sairauslomaa sai 4 toimistoapulaista yhteensä 114 p:ää.

Painatus ja sidonta. Näitä menoja oli eri laitoksilla yhteensä 46 598 698 mk. Kun menot edellisenä vuonna olivat 39 102 164 mk, oli lisäys 7 496 534 mk. Syynä menojen lisääntymiseen oli osittain työpalkkojen ja tarveaineiden hintojen kohoaminen graafisen teollisuuden alalla, osittain kaupungin eri laitosten toiminnan laajentumisesta aiheutunut painatus- ja sidontatöiden lisääntyminen.

Ilmoitukset ja kuulutukset. Ilmoitushinnat pysyivät kertomusvuonna ennallaan. Nämä menot vähenivät edellisen vuoden 5 694 978 mk:sta 5 589 715 mk:aan. Viranhakuilmoitusten osalta kuitenkin menot lisääntyivät ja olivat 692 675 mk, edellisen vuoden menojen oltua 541 256 mk. Lisäys johtui haettavaksi julistettujen virkojen luvun noususta.

Sanoma- ja aikakauslehdet. Tilaushinnat nousivat huomattavasti edellisen vuoden hinnoista eli n. 45 %. Kustannukset tästä syystä lisääntyivät ja tekivät yhteensä 918 212 mk vastaten 582 410 mk edellisenä vuonna.

Puhelinmenot. Uusia puhelinosuuksia hankittiin 36 kpl 561 100 mk:n hinnasta. Puhelimien vuosimaksuista ja puheluista sekä puhelimien hoidosta, siirroista ja korjauksista aiheutuneet menot tekivät yhteensä 10 078 421 mk (9 502 434 mk v. 1948).

Puhelimien lukumäärä oli vuoden lopussa n. 2 200 kpl. Kun toimistossa suunnitteilla oleva puhelinkortiston täydentäminen siirtyi muiden töiden lisääntymisen vuoksi edelleen, ei täsmällistä puhelimien lukumäärää voitu vielä ilmoittaa.

Kaluston hankintaan oli talousarviossa 61 eri momentilla varattuna yhteensä 159 696 618 mk. Näihin määrärahoihin myönnettiin lisäyksiä vuoden aikana niin, että menot tekivät yhteensä 170 760 319 mk. Tässä esitetyt summat eivät ole täsmällisiä, sillä esim. uusien lastentarhain perustamisen yhteydessä myönnettyyn yhteismäärärahaan sisältyy myös kaluston hankinnasta johtuvia menoja. Vain vähäinen osa kaluston hankinnoista suoritettiin toimiston välityksellä.

Kaluston kunnossapitoa varten talousarvioon otetut määrärahat tekivät yhteensä 26 793 795 mk ja kun näihinkin myönnettiin lisäyksiä, nousivat menot 28 946 833 mk:aan. Toimisto huolehti vain osittain kaluston kunnossapidosta.

Käytöstä poistettu kalusto. Toimisto joutui vuoden aikana sijoittamaan osan kansanhuoltotoimistosta vapautunutta kalustoa, sen jälkeen kun tämä kalusto ensin oli kunnostettu, muihin laitoksiin. Osa tästä kalustosta oli kuitenkin siksi huonoa, että se jouduttiin siirtämään rakennustoimiston varasto-osaston hallussa olevan käytöstä poistetun

kaluston joukkoon. Myös muiden laitosten poistetun kaluston suhteen toimisto joutui antamaan virka-apua.

Käyttötarvikkeet. Toimisto hankki erilaisia käyttötarvikkeita ja varsinkin puhdistustarvikkeita laitoksille. Puhdistustarvikkeiden suhteen toimisto suoritutti vuoden lopulla terveydellisten tutkimusten laboratoriossa tutkimuksia, saadakseen selville niiden edullisuuden; osa tutkimuksista siirtyi kuitenkin seuraavaan vuoteen.

Konttori- ym. tarvikkeita toimitettiin eri laitoksille osittain suoraan liikkeistä, osittain toimiston varastosta.

Varastosta pienissä erissä myytyjen tarvikkeiden ostohinta oli 14 410 585 mk. Vähitän liikkeistä ostaessaan olisivat kaupungin virastot ja laitokset joutuneet näistä tarvikkeista suorittamaan lisäksi keskimääräisen vähittäismyyntiprosentin (60 %) eli 23 056 933 mk, josta olisi vähentynyt konttoritarvikeliikkeiden kaupungille myöntämä 15 %:n alennus. Kaupungin menot vähittäisliikkeistä ostettaessa olisivat siis olleet 19 598 396 mk toimiston nettohinnan ollessa 14 410 585 mk, joten bruttosäästöksi jää 5 187 811 mk. Toimiston tähän varastosta myyntiin kohdistuvat kustannukset olivat seuraavat: palkat 1 750 320 mk, vuokra ja valaistus 54 000 mk, siivoaminen 110 000 mk, kuljetukset ja toimistokulut 350 000 mk ja käyttöpääoman (6 000 000 mk) korko (6 %) 360 000 mk eli yhteensä 2 624 320 mk. Kun bruttosäästöä, 5 187 811 mk:sta vähennetään menot 2 624 324 mk, jää nettosäästöksi 2 563 487 mk.

Koulutarvikkeet. Osa näistä tarvikkeista toimitettiin kouluille suoraan liikkeistä, osa toimiston varastosta. Suomenkielisissä kansakouluissa olivat nämä menot yhteensä 18 266 148 mk (15 144 387 mk v. 1948) ja ruotsinkielisissä kansakouluissa 7 797 867 mk (5 719 441 mk v. 1948). Oppilasta kohden tekivät menot suomenkielisissä kouluissa keskimääräisen oppilasluvun ollessa 16 746, 1 084 mk (1 064 mk edellisenä vuonna) ja ruotsinkielisissä kouluissa, jossa keskimääräinen oppilasluku oli 4 377, 1 798 mk (1 377 mk v. 1948).

Matkailija- ja asemakaavakarttoja myytiin kirja- ja paperikaupoille 893 536 mk:n edestä (v. 1948 785 528 mk). Matkailijakartan painos loppui keväällä, joten sen myynti oli loppuvuodesta pysähdyksissä.

Muut painotuotteet. Rahatoimiston julkaisemien veronlisäyस्ताulukoiden ja maidontarkastamon laatimien maidontarkastuslomakkeiden ym. myyntisummat sisältyvät varaston myyntisummiin.

Liikevaihtoveroa suoritettiin karttojen ja painotuotteiden myynnistä 211 075 mk (v. 1948 87 728 mk).

Konttorikonehuolto oli samoinkuin aikaisemminkin osittain yksityisten konttorikone-liikkeiden, osittain painatus- ja hankintatoimiston tehtävänä. Konttorikoneiden huolto ja korjaukset tulivat kertomusvuonna maksamaan 1 308 193 mk (887 307 mk v. 1948). Toimiston konekorjaamon huollossa oli 771 konetta, eri laitosten koneiden yhteisen lukumäärän ollessa n. 1 200.

Yhdessä työtehotomiston kanssa suoritettiin tutkimus oman konekorjaamon kannattavuudesta v. 1940. Tutkimus osoitti korjaamon tuottaneen tappiota 230 000 mk, mikä johtui siitä, että laskutushinnat olivat olleet liian alhaiset. Jos vertauskohdaksi otetaan yksityisliikkeiden silloiset hinnat, osoittaa laskelma silloin korjaamon tuottaneen voittoa 107 000 mk. Laskutushinnan siis oltua liian alhaisen ovat ne laitokset, joiden konttorikoneiden huollosta toimiston konekorjaamo on vastannut, saaneet säästöä toisten laitosten kustannuksella.

Monistukset. Monisteiden luku lisääntyi edellisestä vuodesta. Monisteiden lukumäärä oli kertomusvuonna 11 531, sen oltua edellisenä vuonna 9 818 ja painosmäärä 1 864 928 edellisen vuoden vastaavan luvun ollessa 1 861 295.

Kirjallisten tilausten lukumäärä oli 3 150 (2 929 v. 1948). Käsiteltyjen laskujen lukumäärä oli 9 196 (edellisenä vuonna 8 078).

Lähetettyjen kirjelmien lukumäärä kohosi edellisen vuoden 379:stä 570:een, josta kaupunginhallitukselle lähetettyjä lausuntoja ja esityksiä oli 243, Helsingin puhelin yhdistykselle lähetettyjä 221 sekä muille menneitä 106.